نرم افزارهای علم سنجی (نرم افزار Vosviewer قسمت 3)

مقدمه:

در جلسه قبل چهار بخش(پنل) از محیط اصلی نرم افزار و کاربرد خاص هر بخش توضیح داده شد. امروز آخرین بخش این نرم افزار، کاربردها و قابلیت های آن را برای شما توضیح می دهیم. اما قبل از توضیح پنل پنجم نرم افزار لازم است، برخی اصطلاحات توضیح داده شود. و یک مقدمه کوتاه در مورد انواع داده های مورد استفاده در نرم افزار وس ویوور بیان می شود. چون درک این مفاهیم در ادامه و استفاده از این بخش نرم افزار -که در واقع بخش عملیاتی و کار با نرم افزار برای ترسیم نقشه ها است- کمک بسیار زیادی می کند.

محصول نهایی نرم افزار وس ویوور یک نقشه یا عکس است. یک راه ایجاد نقشه استفاده از داده های شبکه ای که از قبل ایجاد کرده ایم. پس لازم است که ابتدا یک شبکه از داده ها ساخت. وس ویوور می تواند برای ایجاد شبکه هایی از انتشارات علمی، مجلات علمی، محققان، سازمان های تحقیقاتی، کشورها، کلمات کلیدی یا اصطلاحات استفاده شود. موارد موجود در این شبکه‌ها را می‌توان با هم‌نویسندگی، هم‌رخدادی(هموقوعی)، هم استنادی، زوج کتابشناختی ایجاد کرد. برای ایجاد یک شبکه، فایلهای پایگاه داده کتابشناختی(پایگاههای استنادی) (مانند فایل های وب آو ساینس، اسکوپوس، دایمنشنز، لنز) و فایل های مدیریت منابع (مانند فایل های RIS، EndNote و RefWorks) می توانند به عنوان ورودی برای وس ویوور ارائه شوند. همچنین، وس ویوور می‌تواند داده‌ها را از طریق یک API (به عنوان مثال از پایگاه های اطلاعاتی Crossref ، OpenAlex ، PMC Europe و موارد دیگر) دانلود کند.

هم نویسندگی: به زبان ساده یعنی ارتباط علمی بین دو یا چند نویسنده برای خلق یک اثر علمی و از آن به عنوان ملموس ترین و مستند ترین شکل های همکاری علمی و رسمی ترین جلوه همکاری میان نویسندگان در تولید پژوهش های علمی یاد می شود (سهیلی، ۱۳۹۱). بررسی گره های شبکه های هم نویسندگی میان نویسندگان بیانگر آن است که نویسندگانی که در حوزه های مشابهی کار می کنند، ممکن است تلاشهای مشترکی در حجم، و انسجامی متفاوت را از خود نشان دهند؛ برخی به هم متصل، برخی هم از سایرین مجزا و تنها هستند(حیدری، زوارقی و مختارپور، ۱۳۹۶).

همرخدادی(هموقوعی): هم رخدادی یا هم واژگانی با نشان دادن بسامد واژه ها، مهمترین موضوعهای پژوهشی یک حوزه را نشان می دهند. یکی از شیوه های موثر علم سنجی در ترسیم نقشه های علمی تحلیل هم واژگانی است که توسط پژوهشگران متعددی به عنوان یک ابزار قدرتمند برای کشف دانش در پایگاههای استنادی مورد استفاده قرار می گیرد (عباداله عموقین، شریف مقدم، ضیائی،۱۳۹۷).

هم استنادی: برای ترسیم نقشه ساختار فکری یک حوزه پژوهشی به کار می رود. هم استنادی به بررسی بسامد دو ماخذ که با هم مورد استناد قرار گرفته اند(دو ماخذ با هم در فهرست ماخذ یک مقاله جدید حضور یافته اند) می پردازند و این دو ماخذ را هم استناد می خوانند. حد اشتراک ماخذ هم استناد را تعداد مقالاتی تعیین می کند که به دو مدرک هم استناد، استناد بدهند. هم استنادی نمایانگر مشابهت، ارتباط مفهومی و شناختی میان دو مولف، دو مجله، و یا دو مدرک است (دانیالی و ریاحی نیا، ۱۳۹۹). هم استنادی یک روش جستجوی رو به جلو است در حالیکه زوج کتابشناختی نگاه به گذشته دارد(بُیاک وکلیونز[1]. (۲۰۱۰،

زوج کتابشناختی: دو (یاچند اثر) که به آثار مشترکی استناد داده باشند، به این نوع رابطه ارجاع مشترک یا ماخذ مشترک یا زوج کتابشناختی گفته می شود.

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

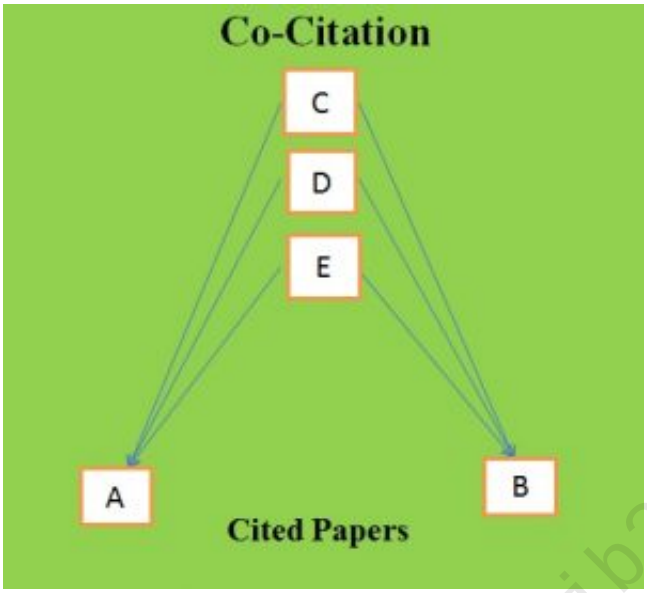

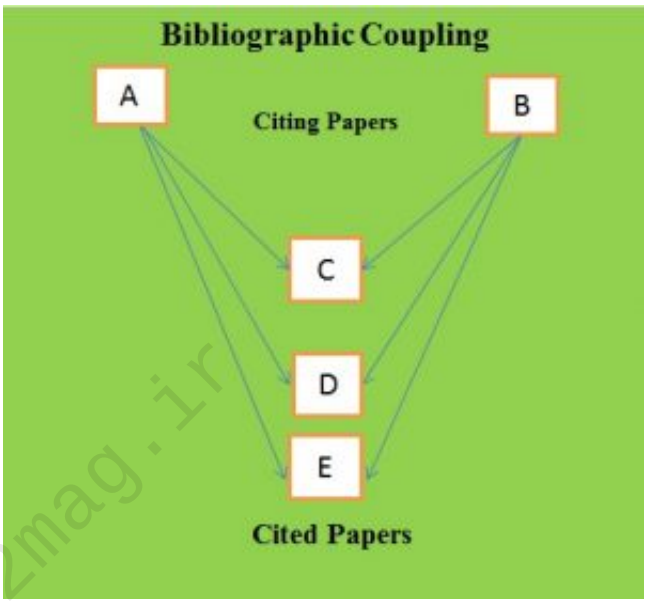

lib2mag.ir

خوشه: هر خوشه شامل چندین آیتم (کلمات کلیدی، نویسنده، مجله، سال نشر و ...) است. که با اعداد شماره گذاری می شوند. خوشه ها همپوشانی یا اشتراک ندارند و لازم نیست که همه آیتم ها را در نقشه نشان دهند.

گره: گره ها همان آیتم های تشکیل دهنده نقشه هستند. که بین آنها پیوند ایجاد می شود. یک گره ممکن است یک واژه، یک نویسنده، یک مجله، موضوع، تاریخ و ... باشد.

برای وزن آیتم ها دو ویژگی یا شاخص وجود دارد: links (پیوندها) و Total strength link (قدرت کل پیوندها)

برای یک آیتم معین، ویژگی های Links و Total strength link به ترتیب تعداد پیوندهای یک آیتم با آیتم های دیگر و قدرت کل پیوندهای یک آیتم با آیتم های دیگر را نشان می دهد. به عنوان مثال، در مورد پیوندهای هم نویسندگی بین محققان، ویژگی Links تعداد پیوندهای هم نویسندگی یک محقق معین با سایر محققان را نشان می دهد. خصیصه قدرت پیوند مجموع قدرت کل پیوندهای هم نویسندگی یک محقق معین با سایر محققان را نشان می دهد.

Action panel

با این بخش از نرم افزار نیز می توان کارهای مختلفی انجام داد. این بخش از سه زبانه(تب) تشکیل شده است: File، Items و Analysis.

.کند می بازی VOSviewer در مهمی نقش ،است دسترسی قابل File تب از که Create Map

گزینه open نیز یک گزینه قابل دسترس از زبانه File است که می توان با استفاده از آن فایلهایی که قبلا ذخیره کرده ایم، فراخوانی کنیم و دوباره استفاده کنیم.

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

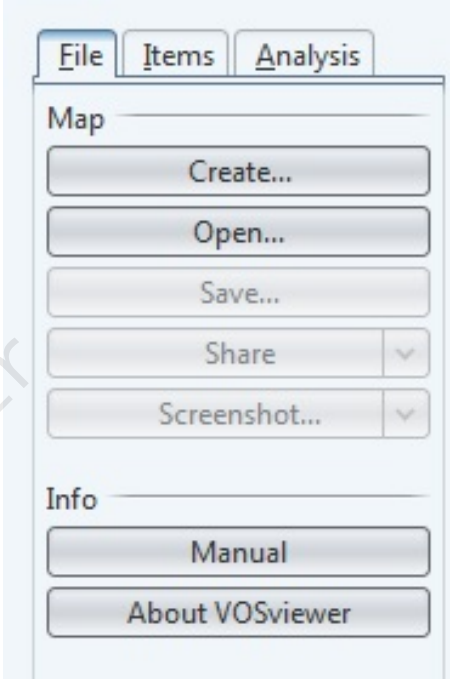

.کنند استفاده افزار نرم از بهتر بتوانند که کاربران به کمک برای مفید راهنمای و دستنامه یک Manual

ببینید میتوانید را افزار نرم شناسنامه کنید کلیک اگر هم راAbout Vosviewer

این پنجره اطلاعاتی در مورد نرم افزار VOSviewer ارائه می دهد. شماره نسخه VOSviewer، اعلامیه حق چاپ، متن مجوز، پیوندی به وب سایت VOSviewer، لیستی از کتابخانه های نرم افزار مورد استفاده توسط VOSviewer، شماره نسخه جاوا و میزان حافظه استفاده شده توسط VOSviewer را نشان می دهد.

اگر Creat را کلیک کنید با پنجره زیر روبرو می شوید:

در این پنجره سه گزینه برای انتخاب توسط کاربر وجود دارد:

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

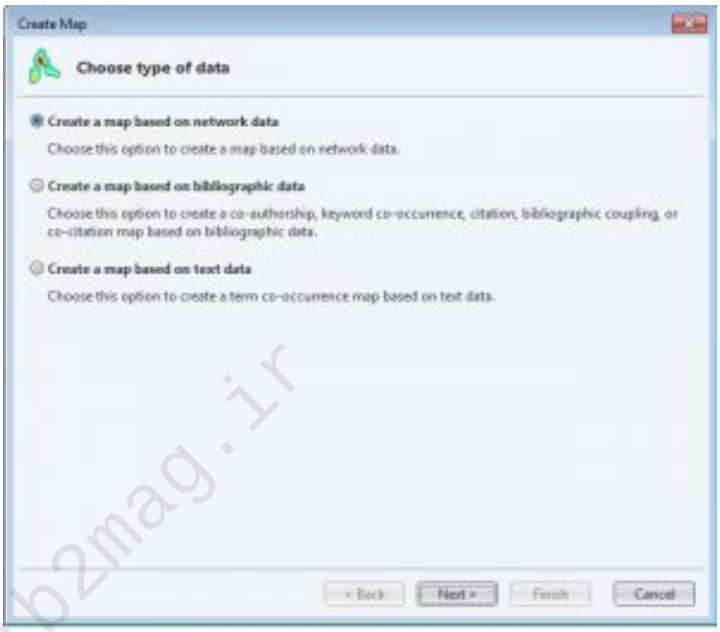

lib2mag.ir

بسته به اینکه نوع داده های ما از کدام نوع هست، از آن گزینه استفاده می کنیم.

آیتم ها	پیوندها	منبع داده	نوع داده
		فایل های شبکه و نقشه وس ویوور, فایلهای جیسون[۲]وس ویور فایل های جی ام ال[۳]، فایلهای پاژک[۴]	داده های شبکه ای
نویسندگان، سازمان ها و کشورها	هم نویسندگی	فایل های مستخرج از پایگاه های استنادی فایل های مستخرج از نرم افزارهای مدیریت منابع رابط های برنامه نویسی کاربردی	داده های کتابشناختی
کلمات (واژگان)	هموقوعی (همرخدادی)		

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

lib2mag.ir

اسناد	استنادها
منابع	
نویسندگان	
سازمانها	
کشورها	
اسناد	زوج کتابشناختی
منابع	
نویسندگان	
سازمانها	
کشورها	
مآخذ مورد استناد	هم استنادی
منابع مورد استناد	
نویسندگان مورد استناد	

اصطلاحات	هم وقوعی	فایل های وس ویوور	داده های متنی
	(همرخدادی)	فایل های مستخرج از پایگاههای استنادی	
		فایل های مستخرج از نرم افزارهای مدیریت منابع	
		رابط های برنامه نویسی کاربردی	

منابع

حیدری، غلامرضا؛ زوارقی، رسول؛ مختارپور، رضا (۱۳۹۶). ساختار نویسندگی و هم نویسندگی مطالعات علم اطلاعات و دانش شناسی ایران: وضعیت حضور و نفوذ در خارج از مرزها. کتابداری و اطلاع رسانی،۲۳(۳)،۹۰-۶۲.

دانیالی، سمیرا؛ ریاحی نیا، نصرت (۱۳۹۹). نگاشت شبکه های هم استنادی مطالعات حوزه ی کرونا ویروس. پیاورد سلامت،

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

۱۴(۴)، ۳۵۶-۳۷۰.

سهیلی، فرامرز (۱۳۹۱). تحلیل ساختار شبکه های اجتماعی هم نویسندگی بروندادهای علمی پژوهشگران علم اطلاعات به منظورشناسائی و سنجش روابط، تعاملات و راهبردهای هم نویسندگی در این حوزه. رساله دکتری، دانشگاه شهید چمران اهواز، گروه کتابداری و اطلاع رسانی

عباداله عموقین، جعفر؛ شریف مقدم، هادی؛ ضیائی، ثریا (۱۳۹۷). مروری بر شاخص های مهم علم سنجی (هم استنادی و هم واژگانی) و لزوم استفاده از این شاخص ها در تحلیل تولیدهای علمی. پژوهشهای تفسیر تطبیقی،۴(۲)، ۳۲۱-۲۹۷.

lib2mag.ir

[۱] Boyack& klavans.

[۲] JSON.

[۳] GML.

[۴] Pajek.

مشخصات استناددهی به این مقاله

نویسنده(ها):	ثریا زنگنه
عنوان مقاله:	نرم افزارهای علم سنجی (نرم افزار Vosviewer قسمت ۳)
عنوان مجله:	کتابدار ۲.۰ –(عنوان لاتین: i-Kitbdr 2.0)
دوره مجله(Vol):	۸
شماره مجله(Issue):	
سال(Year):	۱۴۰۱
شناسه دیجیتال(DOI):	
لینک کوتاه:	http://lib2mag.ir/12628

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.